

Strojni krožki

www.s-k.si

Vsebina

1. Uvod – namen in delovanje strojnih krožkov
2. Pravna oblika organiziranja in davčna ureditev opravljanja storitev
3. Članstvo in storitve strojnih krožkov v Sloveniji

Pripravil:

Marjan Dolensek, tajnik zveze

Email: marjan.dolensek@gov.si

januar 2021

1. Uvod – namen in delovanje strojnih krožkov

Strojni krožki so oblika izvajanja storitev med kmetijskimi gospodarstvi, ki temelji na tradicionalni medsebojni sosedski pomoči, vendar v veliki meri presegajo njene slabe strani. Predvsem pa presegajo slabe strani strojnih skupnosti, saj v krožkih ni skupne lastnine strojev (oz. le v izjemnih primerih). Izkoriščajo tudi dobre izkušnje kmetijskih obrtnih storitev, predvsem pravilo ponudbe in povpraševanja. So organizirana oblika izvajanja storitev s stroji in delovno silo in prostovoljna združenja kmetov nekega dovolj velikega območja na društveni osnovi. Sodelovanje pri uporabi kmetijske tehnike se razširi na območje celega krožka in izven njega. Člani krožka ponudijo proste zmogljivosti strojev, ki jih sicer uporabljajo na svojih kmetiji naročnikom storitev. Lastnik stroja praviloma tudi z njim dela, za kar dobi plačilo po cenah, ki pokrijejo stroške uporabe strojev in so predhodno dogovorjene. Posamezni člani krožka se specializirajo za posamezne storitve in te opravljajo na profesionalno kakovosten način, nekateri pa s časoma presežejo okvir strojnih krožkov in začnejo opravljati storitve kot dopolnilno ali drugo dejavnost. Vendar tudi za te člane strojni krožek lahko še naprej opravlja organizacijo storitev.

Koordinacijo v strojnem krožku (organizacijo storitev izvajalci in naročniki ter druga dela) opravlja vodja krožka, ki s časoma, ko se v krožek vključi dovolj članov in člani dosežejo dovolj velik obseg opravljanja storitev, to delo opravlja profesionalno. Do sedaj je v Sloveniji en vodja zaposlen za polovičen delovni čas, ostali pa delo opravljajo honorarno.

Prvi strojni krožki so bili v Sloveniji ustanovljeni v letu 1994. Informacije o strojnih krožkih so bile prisotne že od leta 1980, do dejanskega širjenja informacij do kmetov pa je prišlo po letu 1992, ko je na področju strojnih krožkov intenzivno začela delati Kmetijska svetovalna služba. Le ta je poskrbela tudi za ureditev pravnih osnov za delovanje (davčna, pravno organizacijska ureditev, sofinanciranje). V Sloveniji deluje 38 strojnih krožkov, ki praktično pokrivajo celotno državo. Aktivnost članov krožkov se vsako leto povečuje, natančnejši podatki pa so prikazani v preglednicah in grafikonih.

Zveza strojnih krožkov Slovenije je bila ustanovljena 19.4.1996 z namenom zastopanja, predvsem pa oskrbe strojnih krožkov s potrebnimi materiali, učinkovitejšega opravljanja skupnih nalog in izboljševanja delovanja strojnih krožkov ter povečanja varnosti pri uporabi kmetijske tehnike.

2. Pravna oblika organiziranja in davčna ureditev opravljanja storitev

Strojni krožki so organizirani v skladu z Zakonom o društvih (ZDru-1, Uradni list RS, št. 64/11 – uradno prečiščeno besedilo in 21/18 – ZNOrg) in v pravnem prometu, v skladu s tem zakonom uporabljajo ime »Združenje za medsosedsko pomoč – stroji krožek«. Člani so večinoma fizične osebe, nosilci ali pa člani kmetijskih gospodarstev. Strojni krožek skrbi za informiranje in organizacijo opravljanja storitev, same storitve pa v pravnem, davčnem in finančnem smislu potekajo neposredno med naročnikom in izvajalcem storitve. Plačilo za izvedene storitve poteka neposredno med izvajalcem storitev in naročnikom/plačnikom storitev. Strojni krožek zbira le kopije računov v skladu s predpisi o dohodnini.

Opravljanje storitev med kmetijskimi gospodarstvi je po Zakonu o dohodnini (ZDoh-2, Uradni list RS, št. 117/06) in pod pogoji ustreznega pravilnika oproščeno plačevanja dohodnine. Oprostitev velja za izvajalce, ki se jim dohodek iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti ugotavlja po katastrskem dohodku in za opravljanje kmetijskih in gozdarskih storitev (po standardni klasifikaciji dejavnosti) za naročnike, ki so člani strojnih krožkov in za druge naročnike, ki niso člani, a so kmetijska gospodarstva. To so lahko kmetije (nosilec dejavnosti je fizična oseba), agrarna skupnost ali pa pravna oseba, ki je registrirana za kmetijsko ali kmetijsko in gozdarsko dejavnost (d.d., d.o.o., s.p. in podobno). Da ne bo pomote povejmo, da oprostitev ne velja za druge primere, npr. za opravljanje komunalnih storitev (npr. zimska služba) lokalnim skupnostim. Oprostitev velja do višine 420 €/ha kmetijske zemlje (največ do 20 ha) in 85 €/ha kmetijskega zemljišča (največ do 30 ha). Podrobno te pogoje določa »Pravilnik o pogojih za oprostitev plačila dohodnine od prejemkov iz medsosedske pomoči med kmetijskimi gospodarstvi v okviru strojnih krožkov« (Uradni list RS, št. 141/06). Cene storitev se oblikujejo na trgu, ne smejo pa presegati cen določenih v Pravilniku o seznamu kmetijske

in gozdarske mehanizacije ter katalogu stroškov kmetijske in gozdarske mehanizacije (Uradni list RS, št. 7/16 in 31/19). Pri storitvah z veliko konkurence (npr. spravilo žit) cene praviloma ne dosegajo cen v katalogu. Za izvajalce, ki se jim dohodek iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti ugotavlja po dejanskih prihodkih, navedena oprostitev ne velja, prav tako pa zanje pri opravljanju storitev ne veljajo v predhodnem tekstu navedene omejitve. Prihodek iz opravljanja storitev je za te izvajalce le eden od prihodkov v kmetijski in gozdarski dejavnosti, ki ga upoštevajo pri ugotavljanju prihodkov iz te dejavnosti.

3. Članstvo in storitve strojnih krožkov v Sloveniji

V 38 strojnih krožkih, ki pokrivajo celo Slovenijo, je bilo konec leta 2019 vključenih okoli 6.343 kmetij, ki so opravili 113.000 strojnih delovnih ur.